

Правила о раду тржишта – измене и допуне

Комисија за праћење примене
Правила о раду тржишта електричне енергије
15.07.2014.

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ

Разлози за измене и допуне

- Неопходна је истовремена измена Правила о раду преносног система и Правила о раду тржишта због измена Правила о раду преносног система у делу који се односи на пријаву и потврду дневних планова рада
  - У претходној верзији Правила о раду преносног система оператор преносног система је био у обавези да принудно избалансира дневни план рада који након завршетка процеса пријаве и усаглашавања остане неизбалансиран
  - По новој верзији БОС остаје у обавези да пријави избалансиран дневни план рада – има много више могућности да то и оствари (и у дневном и у унутардневном процесу; у међувремену су уведене и дневне аукције и унутардневне алокације на одређеном броју граница)
  - Престала је обавеза оператора преносног система да принудно балансира дневне планове рада – појавила се могућност да БОС остане неизбалансиран на крају фазе планирања рада
  - Потреба да се да подстицај БОС да буду увек избалансирани да не би дошло до искоришћења резерве већ у фази планирања

Разлози за измене и допуне

- Започели су преговори о увођењу заједничке резерве у СММ блоку која би се активирала унутар обрачунског интервала (сата)
- Подешавање прихватљивог одступања балансне групе (ПОБ) и пенализационих коефицијената на основу искуства из обрачуна балансне одговорности у 2013 и 2014
- Потреба да се исправе неодређене формулације везане за обрачуне
  - Коришћење резерве у случају када је угрожена сигурност система
  - Испорука балансне енергије суседним операторима преносног система

Подстицаји за избалансирани дневни план рада

➤ Члан 3.1.1. – проширена дефиниција балансне одговорности

Балансна одговорност учесника на тржишту електричне енергије, за сваки обрачунски интервал је обавеза:

- а) да обезбеди баланс производње, потрошње и блокова прекограничне и интерне размене електричне енергије;
- б) да преузме финансијску одговорност према оператору преносног система за сва одступања настала услед неизбалансираног дневног плана рада након завршетка унутардневног процеса пријаве дневних планова рада;
- в) да преузме финансијску одговорност према оператору преносног система за сва одступања реализације од прихваћеног плана производње, потрошње и блокова прекограничне и интерне размене електричне енергије.

Подстицаји за избалансирани дневни план рада

- **Члан 5.3.2.1.** – убачена дефиниција одступања по основу неизбалансираног плана рада

Одступање на основу неизбалансираног дневног плана рада балансне групе за коју је одговоран БОС након завршетка унутардневног процеса пријаве дневних планова рада (ОБОСПои) се утврђује за сваки обрачунски интервал као збир сумарног плана производње и блокова размене електричне енергије које прима балансна група БОС умањен за сумарни план потрошње и блокове размене електричне енергије који се предају из балансне групе БОС.

- **Чланови 5.4.1.1 , 5.4.1.2, и 5.4.1.4. и 5.4.3.2.** – уведена обавеза БОС да плаћа накнаду оператору преносног система када постоји одступање по основу неизбалансираног плана рада
- Та накнада је једнака производ апсолутне вредности ОБОСПои, коефицијента E и цене C

Подстицаји за избалансирани дневни план рада

- **Члан 5.4.2.1.** - Та накнада је једнака производу апсолутне вредности $ОБОСП_{ои}$, коефицијента E и цене $Ц$

$E=2$ за $ОБОСП_{ои}>0$

У случају када је $ОБОСП_{ои}>0$ вишак електричне енергије из балансне групе БОС је остављен у регулационој области ЈП ЕМС.

$E=4$ за $ОБОСП_{ои}<0$

У случају када $ОБОСП_{ои}<0$ мањак електричне енергије у балансној групи БОС се преузима из регулационој области ЈП ЕМС

$Ц$ - процењена цена одступања за календарску годину Γ ($Ц$ = средња вредност вршне енергије на дан унапред тржишту на берзи EPEXSPOT Немачка у периоду од 1. октобра $\Gamma-2$ до 30. септембра $\Gamma-1$ у EUR/MWh)

Подстицаји за избалансирани дневни план рада

- **Члан 5.4.2.1.** - Умањен пенализациони коефицијент K_2 за повучену балансну енергију већу од прихватљивог одступања са 1,5 на 1,3.
- У случају избалансираног дневног плана рада ово је једина промена за БОС.
- У случају неизбалансираног плана рада плаћа се додатна накнада која је претходно објашњена.

Измене ПОБ (прихватљивог одступања балансне групе)

- **Члан 5.4.1.8.**
- За потрошњу дозвољено одступање повећано са 2,5% на 3%
- За производњу смањено са 2% на 1,5%
- За БОС са производњом и потрошњом уведен ПОБ од $3+1,5= 4,5\%$

- Измена због уочених проблема приликом планирања производње из термоелектрана, као и због неодређености при планирању будућих ветропаркова и соларних постројења.

Увођење коришћења заједничке резерве у СММ блок

- **Члан 2.1** - У појмове убачена и дефиниција регулационог блока

Регулациони блок - саставни део повезаног ENTSO-E система који се састоји од регулационих области

- **Чланови 4.1.5, 4.1.7, 4.1.11, 4.5.3** – уведени уговори о коришћењу заједничке балансне резерве, издавање налога, како се уводе у листу ангажовања уговорне балансне резерве
- **Члан 4.12.2.** - У обрачун укупне количине ангажоване балансне енергије додата и балансна енергија ангажована из заједничке резерве у регулационом блоку

Обезбеђење сигурног рада преносног система

- **Члан 4.6.4.** - Прецизирано да у оквиру приоритетне листе доминантни учесник доставља и информације о расположивости баланских ентитета , као и цене ангажовања појединачних баланских ентитета наниже и навише у случају када се ангажују ради обезбеђења сигурног рада преносног система.
- **Члан 4.9.2.** - Прецизирано да у оператор преносног система у случају угрожене сигурности преносног система или интерконеције оператор преносног система активира експлицитне и имплицитне понуде независно од редоследа утврђеног у листи ангажовања балансне резерве из баланских ентитета.
- **Члан 4.12.9.** - Прецизирано да у случају угрожене сигурности система оператор преносног система купује балансну енергију од учесника у балансном механизму и за регулацију навише и за регулацију наниже

Прецизније формулације

- **Чланови 4.12.3. – 4.12.5.** - Прецизирано да се при обрачуна ангажоване балансне енергије за балансирање користе експлицитне и имплицитне понуде (регулација навише и наниже), као и уговорна резерва (само у смислу куповине балансне енергије)
- **Чланови 4.12.6. и 5.4.1.5.** - Када се испоручује балансна енергија другим операторима преносног система на њихов захтев, ти налози не улазе у обрачун цене поравнања. У члану 4.13. 2 прецизирано да се информације о предатој балансној енергији уносе у извештај учеснику у балансном механизму
- **Члан 4.15.2.** - Уведена обавеза оператора преносног система да објављује и цене из уговора о купопродаји хаваријске енергији са суседним операторима преносног система

Продужење мандата чланова комисије

- **Члан 1.5.5.** – продужење трајања мандата члана комисије за праћење рада тржишта – са једне на две године